

فیلم‌ها

زهرا باقری

فیلم می‌تواند رسانه‌ای بسیار جالب و جذاب برای ارائه جهان بینی و نگاهی جدید نسبت به زندگی باشد. فیلم ظرفیت آن را دارد که سال‌ها زندگی و شاید یک عمر زندگی را در چند ساعت خلاصه کند. فیلم‌ها می‌توانند به شکلی هوشمندانه تغییردهنده ذهنیت‌ها باشند و تنها یک فیلم خاص می‌تواند به طور مؤثری جهان بینی شما را تحت تأثیر قرار دهد. ساخت فیلم مذهبی در همه جای دنیا سخت و پراز چالش است. چرا که اندکی لغزش می‌تواند آن را از دایره انصاف خارج کند. اما خوب باید بدانیم که تصویرهای نه چندان خوشایند، تنها بخشی از حقیقت ماجرا درباره سینمای مسلمانان است. در مقابل آثار بسیاری هم وجود دارند که چهره افراد مسلمان را مثبت و عمیق نشان می‌دهند. در ادامه چند فیلم برتر و پرفروش سینمای جهان را به شما معرفی می‌کنیم که توانسته‌اند با هنرمندی هرچه تمام‌تر، تصویرهای زیبا و شایسته‌ای از مسلمانان ارائه دهند. تمام سعی ما در اینجا معرفی بهترین فیلم‌های اسلامی جهان بوده است تا از دیدن آن‌ها، نه تنها لذت ببرید، بلکه کمی تأمل کنید. فیلم‌هایی که در این فهرست به آن‌ها اشاره شده است، پیام‌های مهمی در خود دارند که جهان بینی افراد را تقویت خواهند کرد. هرچند برخی از آن‌ها سخت و تکان دهنده‌اند، اما همگی ظرفیت یاددادن چیزی تازه را به شما دارند.

تا اینکه پیامبر اسلام (ص) او را از بردگی آزاد می‌سازد و به عنوان یکی از اصحابش می‌پذیرد. پس از آنکه ظلم کفار مکه بر مسلمانان افزایش پیدا کرد، پیامبر به بلال دستور داد به «یثرب» مهاجرت کند و خودش هم در آنجا به او و سایر مسلمانان ملحق شدند. سال‌ها بعد و پس از فتح مکه، بلال بر بام خانه کعبه اذان گفت و از آن زمان به «مؤذن الرسول» شهرت یافت. این فیلم به نمایش گوشه‌هایی از زندگی بلال حبشی می‌پردازد که در تمام فتوحات و لحظات غم‌بار زندگی پیامبر(ص)، در کنار ایشان حضور داشته است. بلال پس رحلت حضرت محمد (ص) به «شام» سفر کرد و سال‌های پایانی عمرش را در آنجا گذراند و سرانجام در همان شهر از دنیا رفت. شخصیت اصلی این فیلم بلال حبشی است، اما به واسطه همراهی بلال با پیامبر اکرم در همه لحظه‌های مهم زندگی پیامبر و صدر اسلام، فیلم به داستان زندگی پیامبر هم می‌پردازد و در خلال این داستان، گوشه‌هایی از رأفت نبوی را هم به نمایش می‌گذارد.

بلال مؤذن پیامبر

سال ساخت: ۱۹۵۳ میلادی
کارگردان: احمد الطوخی
کشور: مصر

این فیلم به بیان زندگی بلال حبشی، اولین مؤذن اسلام، می‌پردازد که در نخستین سال‌های زندگی، پدر و مادرش را از دست می‌دهد و به بردگی گرفته می‌شود. بلال بن رباح حبشی، صحابه پیامبر(ص)، از نخستین کسانی بود که به اسلام ایمان آورد. بلال، پس از سال‌ها خدمت در رکاب اربابانش، در نهایت و پس از ظهور دین اسلام به خدای یگانه ایمان می‌آورد و از پرستش بت‌ها دست برمی‌دارد. این ماجرا باعث می‌شود که اربابش دست به آزار و اذیتش بزنند و او را شکنجه کند. بلال که پیش از اسلام برده‌ای نزد یکی از بزرگان قریش و خواننده مجالس وی بود، با صبر و مقاومت در برابر شکنجه و گفتن عبارت مشهور «أحد أحد» در حالی که شکنجه می‌شد، شناخته می‌شود.

فجر اسلام

سال ساخت: ۱۹۷۱ میلادی

کارگردان: صلاح ابوسیف

کشور: مصر

کارگردان این فیلم در بخش اول، با نمایش دوران جاهلیت عرب و رواج خرافه و جادو در میان مردم شبه جزیره عربستان، سعی در نشان دادن شرایط زندگی پیش از ظهور اسلام دارد. در بخش دوم فیلم نیز بعثت پیامبر اکرم (ص) را به تصویر می‌کشد. فیلم فجر اسلام در واقع نمایش تفاوت فرهنگ مردم عربستان، پیش و پس از ظهور اسلام و همچنین تأثیرگذاری پیامبر (ص) بر سبک زندگی مردم عربستان است. فیلم به تاریخ شبه جزیره قبل و بعد از ظهور اسلام می‌پردازد و امکان مقایسه فرهنگ این دو دوره را پدید می‌آورد.

کارگردان با نگاهی متفاوت به نمایش درگیری‌های

میان کفار و مسلمین در صدر اسلام پرداخته و کوشیده است این نزاع‌ها را به عنوان یک نماد اجتماعی در راستای نبرد همیشگی خیر و شر به نمایش بگذارد. استفاده از این نگاه در روایت داستان، توانسته است «فجرالاسلام» را به اثری متمایز در میان فیلم‌هایی که به نمایش نزاع‌های صدر اسلام پرداخته‌اند، تبدیل کند. فجر اسلام یکی از بهترین فیلم‌هایی است که درباره پیامبر اسلام ساخته شده‌اند. در این فیلم، ابتدا دوران پیش از ظهور اسلام و فرهنگ جاهلیت به تصویر کشیده می‌شود و در میانه فیلم با بعثت پیامبر، جریان‌های اجتماعی پس از ظهور اسلام به ارائه شده‌اند.

شیماء، خواهر پیامبر

سال ساخت: ۱۹۷۲ میلادی

کشور: مصر

کارگردان: حسین‌الدین مصطفی

الشیماء، دختر دایه حضرت محمد (ص) و خواهر شیری پیامبر(ص) است. او دوران کودکی خود را در کنار پیامبر گذرانده است. حسین‌الدین مصطفی در این فیلم تلاش کرده است، با نمایش ارادت و احترامی که خانواده حلیمه نسبت به پیامبر اسلام داشتند، به روابط خوب میان این دو تن اشاره کند. حلیمه، دایه پیامبر(ص)، حارث بن عبدالعزیز، همسر حلیمه، و عبدالله فرزند آن‌ها، برای حضرت محمد (ص) احترام زیادی قائل بودند. زیرا اعتقاد داشتند که از زمان ورود آن حضرت به دیار آن‌ها، خیر و برکت بر سرزمینشان نازل شد. فیلم با بیان سرگذشت و زندگی شیماء، رأفت پیامبر(ص) را روایت می‌کند و بخشش و گذشت پیامبر اسلام(ص) را به نمایش می‌گذارد.

داستان فیلم از این قرار است که وقتی حضرت محمد(ص) به پیامبری برگزیده می‌شود، بیجاد، همسر شیماء، به دلیل حسادت به پیامبر(ص) و دشمنی که با ایشان داشت، به گروهی از کفار ملحق می‌شود و در برابر پیامبر می‌ایستد. در همین زمان شیماء نزد پیامبر(ص) می‌رود و از ایشان می‌خواهد که همسرش را عفو کنند. سرانجام حضرت محمد(ص) نیز در خواست خواهرشان را اجابت می‌کنند و از همسر او می‌گذرند. بیجاد در نهایت به اسلام ایمان می‌آورد.

پیام

سال ساخت: ۱۹۷۶ میلادی

کشور: مصر

کارگردان: مصطفی عقاد

این فیلم که در ایران به نام «محمد رسول‌الله» شهرت دارد، محدوده روایی‌اش حد فاصل بعثت تا وفات پیامبر(ص) است. در واقع دوران صدر اسلام را به تصویر می‌کشد. با اینکه حدود ۵۰ سال از اکران محمد رسول‌الله می‌گذرد، این فیلم هنوز هم یک شاهکار سینمایی محسوب می‌شود. لازم به ذکر است که این فیلم در مراسم اسکار ۱۹۷۷ نیز شرکت داشت. با اینکه موضوع اصلی فیلم زندگی پیامبر است، ولی شخصیت اصلی فیلم حمزه بن عبدالمطلب، عموی پیامبر است و پیامبر تنها به شکل «نمای نقطه‌نظر» یا «پی او وی» به تصویر کشیده می‌شود و شخصیت‌های دیگر سخنان او را بازگو می‌کنند. از وقایعی که در این فیلم به تصویر کشیده شده‌اند، می‌توان به بعثت، قتل یاسر و سمیه، اسلام آوردن و شکنجه شدن بلال حبشی، جنگ بدر، جنگ احد، هجرت مسلمانان از مکه به مدینه، و فتح مکه اشاره کرد.

مصطفی عقاد از این فیلم دو نسخه ساخت: یک نسخه به زبان انگلیسی که در

غرب به نمایش درآمد و دیگری نسخه عربی که در کشورهای عرب‌زبان به نمایش درآمد. بازیگران این دو نسخه متفاوت هستند، گرچه چند بازیگر در هر دو نسخه نقش ایفا کرده‌اند. نسخه‌ای که در ایران به نمایش آمده، نسخه عربی فیلم با بازی آنتونی کوئین است. در نسخه عربی، عبدالله غیث نقش حمزه را ایفا می‌کند.

مصطفی عقاد برای ساخت این فیلم با مشکل تأمین هزینه‌های ساخت مواجه بود و نبود شریک تجاری در ساخت این فیلم، در همان ابتدا فیلم را تا آستانه تعطیلی پیش برد. تا اینکه در نهایت مورد حمایت مالی قرار گرفت و فیلم‌برداری آن در کشورهای لیبی و مراکش که مکان‌های (لوکیشن‌های) مشابه مکه و مدینه آن زمان داشتند، آغاز شد. اما بخش مهم‌تر ماجرای فیلم، حضور بازیگران مشهور هالیوودی در آن است. فیلم در مرجع رسمی BDMI، امتیاز ۸/۵ را کسب کرده است که عددی بسیار عالی برای یک اثر هنری محسوب می‌شود.

محمد رسول‌الله اثری بسیار بزرگ در صنعت فیلم‌سازی جهان به حساب می‌آید. ساختن یک فیلم تاریخی به این عظمت، زمان و سرمایه زیادی نیاز دارد که در ساخت این فیلم به آن توجه شده و فیلم را به یک اثر طلایی تبدیل کرده است. محمد رسول‌الله پس از آنکه به ۱۲ زبان دنیا ترجمه و در چند کشور پخش شد، موجب گرایش تعدادی از افراد غیرمسلمان به دین اسلام شد. همچنین به گزارش رسانه «التحریر»، فیلم پیام برترین فیلم تاریخ سینما از نظر تعداد بینندگان برآورد شده است.

محمد: آخرین پیامبر

سال ساخت: ۲۰۰۲ میلادی

کشور: آمریکا

کارگردان: ریچارد ریچ

«محمد: آخرین پیامبر» یک انیمیشن (کارتون) سینمایی حماسی - قرآنی درباره زندگی حضرت محمد است. داستان فیلم درباره دوران ابتدایی ظهور اسلام و محتوای فیلم توسط دانشگاه «لازهر مصر» و علمای شیعه لبنان تأیید شده است. فیلم زندگی محمد، پیامبر اسلام را در ابتدای رسالتش به تصویر کشیده است. داستان در شهر مکه روی می‌دهد و هنگامی است که نخستین مسلمانان توسط ثروتمندان مکه مورد اذیت و آزار قرار می‌گیرند. سپس به داستان هجرت پیامبر و مسلمانان به مدینه می‌پردازد. در ادامه، فیلم روایتگر فتح مکه توسط مسلمانان است و غزوه‌های بدر، احد و خندق نیز در آن به تصویر کشیده‌اند. این انیمیشن را شرکت «بدر» تولید کرده است.

محمد رسول الله

سال ساخت: ۲۰۱۵ میلادی

کشور: ایران

کارگردان: مجید مجیدی

این فیلم داستان دوران کودکی پیامبر اسلام را روایت می‌کند. قصه به دوران جاهلیت و شرایط اجتماعی زمان تولد پیامبر تا ۱۲ سالگی ایشان اختصاص دارد. فیلم از محاصره مسلمانان در شعب ابی طالب آغاز می‌شود و به پیش از میلاد پیامبر اسلام بازمی‌گردد. سرانجام هم با اولین سفر پیامبر به شام و رسیدن ایشان به «صومعه بحیرا» به پایان می‌رسد. بحیرا راهبی مسیحی است که درباره ظهور آخرین پیامبر به ابوطالب بشارت می‌دهد. ابوسفیان از ابوطالب که پیر است می‌خواهد که به محمد بگوید که خدا را در دلش نگه دارد. ابوطالب به اتاق نبی اسلام می‌رود و پیامبر در حال نماز خواندن است و بعد از سوره حمد سوره فیل را می‌خواند و سپس در یک «گذشته‌نما» (فلش‌بک) که اکثر فیلم را شامل شده است، به سال «عام الفیل» و تولد پیامبر و دوران کودکی وی از زبان خود ابوطالب به عنوان راوی فیلم می‌رود. پس از پایان گذشته‌نما، داستان بار دیگر به سال دهم بعثت و اوضاع بد مسلمانان تحریم شده ساکن در بیرون مکه برمی‌گردد و در ادامه روایت هم قرارداد تحریم‌ها علیه مسلمانان را می‌بینیم که توسط موریانه‌ها خورده شده است.

اکران سراسری محمد رسول الله از ۵ شهریور ۱۳۹۴ (۲۷ اوت ۲۰۱۵) در ایران و هم‌زمان با افتتاحیه «جشنواره فیلم مونترال کانادا» آغاز شد. صحنه‌های درگذشت مادر محمد در روستای «ابواء» و صحنه‌های مربوط به دوران شیرخوارگی و خردسالی پیامبر در روستای «سعدیه» فیلم‌برداری شده‌اند. در ساخت این مجموعه از عوامل خارجی و در سطح

سینمای روز جهان استفاده شده است. فیلم‌برداری این اثر بر عهده ویتوریو استورار و موسیقی متن آن ساخته ای. آر. رحمان است که هر دو از هنرمندان برنده جایزه اسکار به‌شمار می‌آیند.

فیلم در «شهرک سینمایی پیامبر اعظم» که در ۵۵ کیلومتری شهر قم قرار دارد، ساخته شده است. در این شهرک، ماکت شهرهای مکه و مدینه با مشخصات ۱۴۰۰ سال قبل، در مقیاس یک به یک (مختصات واقعی) طراحی و ساخته شده است. محمد رسول الله بزرگ‌ترین پروژه فیلم‌سازی تاریخ سینمای ایران محسوب می‌شود. بیشتر هزینه این فیلم صرف ساخت شهرک سینمایی شده است. بخش‌هایی از این فیلم مربوط به واقعه «جنگ اصحاب فیل» در کشور آفریقای جنوبی فیلم‌برداری شده است.

فیلم محمد رسول الله در تهران در ۴۰ سالن سینما به نمایش درآمد و با فروش ۱۷۰ میلیونی روز اول اکران خود در سینماهای تهران، بالاترین میزان فروش برای افتتاحیه یک فیلم سینمایی در ایران را رقم زد. مجیدی در زمینه ساخت این فیلم گفت: «باعث افتخار است که هشت سال از عمرم را صرف پروژه‌ای با نام مقدس پیامبر عظیم‌الشأن اسلام کرده‌ام. این فیلم به عنوان نماینده سینمای ایران در جشنواره اسکار سال ۲۰۱۶ میلادی اعلام شد.